

RADA POWIATU TARNOBRZESKIEGO

U C H W A Ł A NR X/68/2015 Rady Powiatu T a r n o b r z e s k i e g o z dnia 29 października 2015 r.

w sprawie przyjęcia Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Tarnobrzeskim na lata 2016-2020.

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1445 z późn. zm.), art. 19 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 163 z późn.zm.) oraz art. 6 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1390) Rada Powiatu Tarnobrzeskiego **u c h w a ł a** co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Program Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Tarnobrzeskim na lata 2016-2020” w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tarnobrzeskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Załącznik do Uchwały NR X/68/2015
Rady Powiatu Tarnobrzeskiego
z dnia 29 października 2015 r.

Program
Pomocy Dziecku i Rodzinie
w Powiecie Tarnobrzeskim
na lata 2016 - 2020

Wrzesień 2015

SPIS TREŚCI

- I. WPROWADZENIE
- II. REKOMENDACJE
- III. DIAGNOZA
- IV. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ
- V. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU
- VI. REALIZATORZY PROGRAMU
- VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
- VIII. MONITORING

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest pierwszym i naturalnym środowiskiem wychowawczym i edukacyjnym dziecka. Jest środowiskiem, w którym dziecko rozwija się i kształtuje swoją osobowość, przyjmuje określone wzory postępowania i system wartości. Jest miejscem gromadzenia doświadczeń społecznych, miejscem zaspakajania najważniejszych jego potrzeb takich, jak potrzeba miłości, przynależności, życzliwości, ciepła, bliskości, zaufania, szacunku, bezpieczeństwa. Rodzice, niezależnie czy tego chcą czy też nie, są pierwszymi nauczycielami swoich dzieci. W środowisku rodzinnym dziecko uczy się mówić, myśleć, nabywa i kształtuje wiele umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

Podstawowe znaczenie dla przekazywania określonych norm i wartości ma organizacja życia i pracy w rodzinie. Zamierzony podział czynności, jasno ustalone zakresy praw i obowiązków są warunkiem koniecznym do zgodnego i harmonijnego współżycia w rodzinie. Niewłaściwy sposób ich stawiania i egzekwowania może doprowadzić do zaburzeń funkcjonowania rodziny, a w konsekwencji do negatywnych skutków wychowawczych.

Wielu rodziców z różnych przyczyn (alkoholizm, niezaradność, niepełnosprawność, ubóstwo, przemoc itd.) nie chce, nie może albo też nie potrafi wywiązywać się z rodzicielskich obowiązków. Rodzina niewypełniająca należycie którejś z funkcji, jest w jakimś stopniu ograniczona w zakresie swojego działania, staje się rodziną dysfunkcjonalną. Każda dysfunkcjonalność rodziny wpływa na wszystkich członków rodziny, blokuje określone ich potrzeby, które nie mogą być w pełni zaspokojone. Dzieci dorastające w dysfunkcyjnych rodzinach nabywają nieprawidłowe wzorce funkcjonowania, co odzwierciedla się negatywnie na członkach całej rodziny. W dalszej konsekwencji ma wpływ na całe społeczeństwo.

O natężeniu patologii i dysfunkcji w rodzinie mogą świadczyć badania ogólnopolskie, a w nich wskazywanie wzrastającej liczby zachowań agresywnych i przestępstw dokonywanych przez nieletnich, wzrastającej liczby samobójstw oraz prób samobójczych, alkoholizmu, narkomanii i innych uzależnień wśród dzieci i młodzieży, wzrastającej liczby nieletnich prostytutek.

O ile nie wystąpiły trwałe zaburzenia funkcjonowania środowiska można w niedługim czasie przy zastosowaniu odpowiednich metod oddziaływań skorygować występujące

nieprawidłowości i przywrócić w rodzinie stabilność. Trudniej jest, gdy środowisko doświadcza utrwalonych nieprawidłowych wzorów wychowawczych, czy sposobów rozwiązywania problemów. Pojawia się wówczas konieczność zastosowania oddziaływań edukacyjnych, terapeutycznych, korekcyjnych. Wsparcie rodziny, w tym dysfunkcjonalnej, powinno mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy najtańszą i najbardziej skuteczną. Równocześnie należy uruchomić wszelkie możliwe oddziaływania pomocowe ukierunkowane na dziecko i jego dysfunkcjonalne otoczenie zarówno rodzinne, jak i rówieśnicze.

Ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje na powiat jako samorząd właściwy do opracowania i realizacji programów pomocy społecznej, czy też służących działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Niniejszy dokument jest odpowiedzią na potrzebę zaplanowania działań w perspektywie lat 2016-2020 w zakresie wsparcia dzieci i rodzin zarówno zagrożonych zjawiskami patologicznymi, jak i dysfunkcyjnymi. Program ten ma na celu prowadzenie działań wspierających i profilaktycznych w otoczeniu dziecka oraz zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie naturalnej, angażującego zasoby własne i powiatu. Fundamentem tego Programu jest szeroko rozumiane dobro dzieci, które potrzebują szczególnej troski i pomocy ze strony dorosłych w przygotowaniu ich do pełnienia różnych ról społecznych w życiu dorosłym.

II. REKOMENDACJE

Przy opracowywaniu Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Tarnobrzeskim na lata 2016 – 2020 wzięto pod uwagę następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) - określa zadania własne powiatu w zakresie programów pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.) - określa zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, w tym przeciwdziałania przemocy, prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- Ustawa z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.) - określa zasady przeciwdziałania narkomanii,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (j.t. Dz. U. z 2015r. poz. 1390) - określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234 poz. 1536 z późn. zm.) - dotyczy m.in. zasad współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie powiatowym (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 1445),
- Strategia Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskiego na lata 2015-2020 – jej elementem jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

III. DIAGNOZA

Punktem wyjścia do określenia działań w ramach realizacji Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Tarnobrzeskim na lata 2016-2020 jest analiza danych o osobach i rodzinach zamieszkujących powiat i objętych wsparciem ze strony jednostek pomocy społecznej, poradni psychologiczno-pedagogicznej czy też będących pod nadzorem sądu.

Zgodnie z Narodowym Spisem Powszechnym przeprowadzonym w 2011 roku na terenie powiatu tarnobrzeskiego było 7847 rodzin z dziećmi do lat 24 pozostającymi na ich utrzymaniu. 3778 rodzin posiadało 1 dziecko na utrzymaniu, 2937 – 2 dzieci, 857 – 3 dzieci, zaś 275 – 4 i więcej dzieci.

Spośród rodzin wielodzietnych tj. posiadających troje i więcej dzieci, zamieszkujących powiat tarnobrzeski, według informacji na koniec sierpnia 2015 roku, z programu Karta Dużej Rodziny skorzystały łącznie 442 rodziny, w tym 1464 dzieci. W liczbie tej zawierają się zarówno rodziny będące beneficjentami pomocy społecznej, jak i rodziny nie korzystające z tego rodzaju wsparcia.

W odniesieniu do pierwszej wymienionej grupy, tj. rodzin objętych pomocą społeczną charakterystyka tych środowisk ze względu na liczbę w poszczególnych latach oraz powody udzielenia pomocy prezentują poniższe tabele.

Tabela 1. Rodziny korzystające z pomocy OPS

Rok	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba dzieci w rodzinach
2012	1853	5959	2008
2013	1910	6007	2017
2014	1787	5396	1888

Źródło: Opracowanie własne na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej oraz danych z Ośrodków Pomocy Społecznej

Z przedstawionych danych wynika, że w powiecie tarnobrzeskim rok rocznie około dwa tysiące dzieci korzysta z systemu pomocy społecznej, co oznacza, że rodziny tych dzieci borykają się z różnymi problemami, których nie są w stanie rozwiązać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Tabela 2. Powody udzielania pomocy rodzinom przez OPS

L.p.	Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin		
		2012	2013	2014
1.	Ubóstwo	1059	1059	919
2.	Sieroctwo	0	6	8
3.	Bezdomność	9	19	23
4.	Bezrobocie	1101	1169	1043
5.	Niepełnosprawność	771	780	743
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	987	1042	964
7.	Przemoc w rodzinie	39	43	56
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	312	300	293
9.	Alkoholizm	218	230	198
10.	Narkomania	2	5	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej

Z przedstawionej tabeli wynika, że najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy w latach ubiegłych było bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz alkoholizm, rzadziej przemoc w rodzinie, narkomania, bezdomność, czy sieroctwo.

Poniższe dane zawarte w tabeli 3 wskazują, że ofiarami przemocy są najczęściej kobiety oraz dzieci do 13 roku życia. Wśród sprawców zdecydowanie dominują mężczyźni. Znaczący wzrost danych liczbowych w 2014 roku nie musi mieć związku ze skalą zjawiska przemocy lecz może być wynikiem uruchomienia procedur „Niebieskie Karty” i aktywnością zespołów interdyscyplinarnych. Mimo to można wnioskować, iż przemoc w rodzinie występuje często, rośnie liczba ofiar przemocy wymagających wsparcia.

Tabela 3. Przemoc w rodzinie w latach 2012-2014 w powiecie tarnobrzeskim

lp.	Rodzaj grupy danych	Powiat Tarnobrzeski		
		2012r.	2013r.	2014r.
1.	Liczba ofiar przemocy wg „Niebieskiej Karty” (NK),	99	92	207
	w tym: kobiety	58	61	143
	mężczyźni	5	11	17
	dzieci do lat 13	29	9	27
	dzieci 14-18 lat	6	11	19
	dzieci niepełnosprawne	1	0	2
2.	Liczba sprawców przemocy	56	59	136
	w tym kobiet	2	4	10
	mężczyzn	53	53	125
	małoletni	1	2	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Ośrodków Pomocy Społecznej

O rosnącej skali problemów w rodzinach, zwłaszcza w sferze opiekuńczo-wychowawczej, świadczą statystyki sądu rejonowego w Tarnobrzegu. Nadzorem kuratorskim w ostatnich trzech latach obejmowanych jest coraz więcej rodzin. W roku 2012 było ich 99, w 2013 – 104, zaś w 2014 - 113.

Z zaprezentowanych danych wynika, iż w powiecie tarnobrzesckim wiele rodzin wymaga pomocy. Skala problemów występujących w rodzinach może w istotny sposób zaburzać prawidłowe ich funkcjonowanie, co w konsekwencji nie pozostanie bez wpływu na rozwój i wychowanie dzieci. Dodatkowym problemem jest też niewątpliwie brak w okolicy ośrodków prowadzących terapię rodzinną/małżeńską i tym samym ograniczone możliwości specjalistycznej pomocy terapeutycznej. W tych okolicznościach wskazane jest zaplanowanie działań ukierunkowanych m.in. na pomoc rodzinie i dziecku, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki i promowania wartości rodzinnych oraz właściwych metod wychowawczych. Istotnym też jest stworzenie warunków do łatwiejszej dostępności do poradnictwa rodzinnego, terapii, a także możliwości wzmocnienia kompetencji rodzicielskich w rodzinach dysfunkcyjnych lub zagrożonych kryzysem.

IV. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem głównym Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych lub zagrożonych kryzysem.

Cel ten będzie możliwy do osiągnięcia poprzez działania profilaktyczne wskazujące na prawidłowe funkcjonowanie rodziny biologicznej oraz zapewnienie kompleksowego i efektywnego systemu wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, zwłaszcza rodzinom doświadczającym przemocy;

2. Wzmocnienie kompetencji rodzicielskich w rodzinach zagrożonych dysfunkcjami, w szczególności przemocą w rodzinie, poprzez naukę konstruktywnego rozwiązywania problemów, w tym stosowania prawidłowych wzorców rodzicielskich;
3. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na potrzeby dziecka;
4. Promowanie rodzinnych form spędzania czasu wolnego;
5. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających promowaniu wartości rodziny jako najważniejszego środowiska rozwoju człowieka poprzez edukację prozdrowotną, prowadzenie szkoleń na temat zagrożeń rodziny (narkotyki, dopalacze, przemoc, cyberprzemoc i in.);
6. Dążenie do utworzenia ośrodka terapii rodzin na terenie powiatu.

Tabela 4. Cele i kierunki działań na lata 2016-2020.

Nr celu	Nazwa / opis celu	Kierunki działań
Cel 1	Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie poradnictwa rodzinnego, 2. Zorganizowanie dyżurów w każdej z gmin w zakresie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, 3. Opracowanie informatora o jednostkach udzielających pomocy rodzinom w kryzysie, 4. Dążenie do utworzenia ośrodka terapii rodzin.
Cel 2	Wzmocnienie kompetencji rodzicielskich w rodzinach zagrożonych dysfunkcjami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzenie w każdej z gmin warsztatów dla rodziców, mających na celu wzmocnienie ich kompetencji rodzicielskich w zakresie konstruktywnego rozwiązywania rodzinnych konfliktów, praktycznego stosowania prawidłowych metod wychowawczych, wspierania dziecka i budowania w nim poczucia własnej wartości, a także komunikacji w rodzinie.

Cel 3	Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na potrzeby dziecka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie poradnika dla rodziców, 2. Organizowanie spotkań/konferencji o tematyce potrzeb rodzin w powiecie tarnobrzeskim,
Cel 4	Promowanie rodzinnych form spędzania czasu wolnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie imprez lokalnych z udziałem dzieci i ich rodzin, 2. Przeprowadzenie spotkań edukacyjnych dla rodzin dysfunkcyjnych
Cel 5	Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających promowaniu wartości rodziny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja prozdrowotna w szkołach, 2. Prowadzenie szkoleń na temat zagrożeń rodziny (narkotyki, dopalacze, przemoc, cyberprzemoc i in.), 3. Promocja rodziny jako szczególnej wartości w życiu człowieka.

V. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

Założenie realizacji niniejszego programu jest:

1. Zwiększenie możliwości korzystania przez rodziny z poradnictwa rodzinnego i terapii, możliwie najbliżej swojego miejsca zamieszkania,
2. Wzrost kompetencji rodzicielskich w rodzinach dysfunkcyjnych oraz w rodzinach zagrożonych kryzysem,
3. Wzrost świadomości społecznej w zakresie możliwości pomocy dziecku i rodzinie oraz potrzeb dzieci i młodzieży,
4. Zwiększenie liczby imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych z udziałem rodzin z dziećmi,
5. Wzrost świadomości rodziców w zakresie współczesnych zagrożeń dla dzieci i rodzin.

Mierniki osiągnięcia celu:

Cel I

1. Liczba osób objętych poradnictwem,
2. Liczba godzin dyżurów przeznaczonych na poradnictwo rodzinne,
3. Liczba broszur/informatorów.

Cel II

1. Liczba warsztatów dla rodziców,
2. Liczba osób biorących udział w warsztatach.

Cel III

1. Liczba opracowanych poradników,
2. Liczba spotkań/konferencji nt. potrzeb dziecka,
3. Liczba osób biorących udział w spotkaniach/konferencjach.

Cel IV

1. Liczba zorganizowanych lokalnych imprez z udziałem dzieci i ich rodzin,
2. Liczba spotkań edukacyjnych.

Cel V

1. Liczba spotkań w ramach edukacji prozdrowotnej,
2. Liczba dzieci biorących udział w spotkaniach edukacyjnych,
3. Liczba szkoleń dotyczących zagrożeń rodziny,
4. Liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu zagrożeń rodziny,
5. Liczba ośrodków terapii rodzin.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

1. Wzrost kompetencji rodzicielskich u minimum 100 rodzin,
2. Opracowanie poradnika i wydanie go w nakładzie 100 egzemplarzy,
3. Zorganizowanie co najmniej 2 konferencji poświęconych potrzebom rodzin i dzieci.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Program Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Tarnobrzeskim na lata 2016-2020 realizowany będzie przez jednostki zaangażowane w świadczenie pomocy dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom, jak również zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Instytucje realizujące program:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR),
- Miejsko-Gminne i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie powiatu (OPS),
- Centrum Opieki nad Dzieckiem w Skopaniu oraz podległe mu placówki opiekuńczo-wychowawcze (COnd),
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gorzycach (SOW)
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowej Dębie (PPP),
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej (Sąd),
- Organizacje pozarządowe (NGO).

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Tarnobrzeskim na lata 2016 – 2020 są środki finansowe poszczególnych podmiotów

odpowiedzialnych za realizację zadań, a także środki uzyskane ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Wysokość środków na realizację programu w poszczególnych latach jest trudna do określenia. Działania ujęte w programie opierają się na statutowej działalności jednostek i tym samym ustalane są na bieżąco w danym roku budżetowym. Pozyskanie pozostałych środków będzie możliwe w wyniku ubiegania się o dotacje do zadań, bądź też w postępowaniach konkursowych ogłaszanych m.in. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Instytucje wdrażające projekty z udziałem środków UE.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wydatków związanych z realizacją zaplanowanych działań na lata 2016-2020.

Planowane działania	Przewidywane źródło środków na realizację celów /realizator
Cel 1	
1. Prowadzenie poradnictwa rodzinnego,	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych /PCPR, Sqd, PPP, OPS, COnD</i>
2. Zorganizowanie dyżurów w każdej z gmin w zakresie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych /PCPR</i>
4. Opracowanie informatora o jednostkach udzielających pomocy rodzinom w kryzysie.	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych /PCPR</i>
Cel 2	
Przeprowadzenie warsztatów dla rodziców, mających na celu wzmocnienie ich kompetencji rodzicielskich w zakresie	<i>Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków pozyskanych w ramach konkursu / PCPR</i>

<p>konstruktywnego rozwiązywania rodzinnych konfliktów, praktycznego stosowania prawidłowych metod wychowawczych, wspierania dziecka i budowania w nim poczucia własnej wartości, a także komunikacji w rodzinie.</p>	<p><i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych /SOW, COnD</i></p>
<p align="center">Cel 3</p>	
<p>1. Opracowanie poradnika dla rodziców.</p>	<p><i>Wydatek niewyceniony – koszt realizacji uzależniony od wysokości środków pozyskanych w ramach konkursu /PCPR</i></p>
<p>2. Organizowanie spotkań/konferencji o tematyce potrzeb rodzin w powiecie tarnobrzeskim.</p>	<p><i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych /PCPR, COnD, SOW</i></p>
<p align="center">Cel 4</p>	
<p>1. Organizowanie imprez lokalnych z udziałem dzieci i ich rodzin,</p>	<p><i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych /COnD, NGO</i></p>
<p>2. Przeprowadzenie spotkań edukacyjnych dla rodzin dysfunkcyjnych</p>	<p><i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych /PCPR</i></p>
<p align="center">Cel 5</p>	
<p>1. Edukacja prozdrowotna w szkołach.</p>	<p><i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych /PPP</i></p>
<p>2. Prowadzenie szkoleń na temat zagrożeń rodziny (narkotyki, dopalacze, przemoc, cyberprzemoc i in.)</p>	<p><i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych /PPP, COnD, Policja</i></p>

3. Promocja rodziny jako szczególnej wartości w życiu człowieka	<i>Wydatek niewyceniony – realizacja w ramach zadań statutowych /PCPR, COnd,</i>
--	--

VIII. MONITORING

Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez przedkładanie w terminie do 31 marca każdego roku Kierownikowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu sprawozdań z realizacji Programu. Analizowany będzie faktyczny rozwój działań, ich ocena w zakresie zgodności z założeniami i celami programu. Ustalone efekty ujęte będą w corocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.